

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia Septem Sacramentorum Atque Justitiæ De Restitutione
Excerptæ

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

De Restit: bonorum famæ & honoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41194

De Restitutione Bonorum
Famæ & Honoris.
CONFERENTIA. CIV.

545. **A**liquis non intendit famam proximi lædere, sed ex mera loquacitate narrat ejus peccata et defectus, ex quo ejus fama graviter læditur: an peccet mortaliter.

ꝛ. Affirmative. Ratio est: quia licet talis non intendat directe famam alterius lædere, intendit tamen indirectè, hoc ipso, quod libere velit id, ex quo sequitur.

546. CONFERENTIA. CV.

Alius crimen alterius occultum manifestat consilii capiendi causa, ut scil. sibi vel alteri consulat, aut levamen aliquod vel solarium accipiat ab amico, cui refert, afflictionem suam injustam: an is etiam peccet mortaliter?

Resp. si absit omne odium ac pravus affectus, non esse peccatum, saltem mortale. Ratio est: quia talis videtur uti jure suo, cum nemo obligetur cum tanto gravamine occultare defectus proximi sui. Nimis durum enim esset, acceptas ab alio injurias, absque ulla querimonia intus concoquere. Cæterum cavere is debet, ne pluribus referat, quam opus sit.

fit ad consilium vel consolationem capiendam.

CONFERENTIA. CVI.

Tertius revelat peccatum grave proximi viro prudenti ac bono, de quo habetur moralis certitudo, quod nemini alteri revelabit huiusmodi defectum; an is peccet mortaliter?

R. Cajet, 2. c. q. 73. a 1. dub. 1. cum aliis aliquot, negative? quia censent hanc esse levem detractionem & damnum inde exurgens exiguum. Verum probabilius affirmat Less. lib. 2. c. 11. dub. 11. & DD. comm. Ratio est: quia possidere bonam existimationem in animo Viri probi ac prudentis, est saepe majus bonum, quam possidere eam apud decem malos: ergo gravem injuriam ei intert, qui illum apud talem virum denigrat.

CONFERENTIA. CVII.

Quartus refert se audivisse hunc vel illum commisisse aliquid quod adhuc occultum est, absque asseveratione ita esse: quomodo is peccat?

Resp. Si talis id faciat intendendo laesionem famae proximi, mortaliter peccare in materia

548.

teria gravi contra charitatem, non tamen contra justitiam Ratio *primæ partis, est.*, quia tenemur nolle malum proximo ex præcepto charitatis, & *secundo*; quia actus ille de se non est ablativus famæ proximi, cum incerta narratio non habeat vim faciendi fidem; ergo quod alii credant, oritur ex eorum malitia & levitate: consequenter narrans non peccat contra justitiam.

CONFIDENTIA. CVIII.

549. **Q**uintus narrat bona fide crimen alterius, quod credit esse publicum & verum, cum revera sit occultum, vel etiam falsum: an teneatur ad restitutionem, quando cognoscit se errasse? Resp. teneri, non quidem ratione iniustæ damnificationis, sed ratione rei, id est, famæ ablatæ. Ratio desumitur ex supradictis, de possessore bonæ fidei.

CONFIDENTIA. CIX.

550. **S**eptimo commissum est secretum [expressa vel tacita conventionione tacendi] quomodo peccet, si commissum sibi secretum revelerit.
R. *Cum Comm.* peccare ex genere suo mortaliter, pro ratione materiæ aut damni inde secuti, contra fidelitatem & justitiam.

Ratio est: quia obligatio justitiæ ex genere suo est sub mortali: sed qui secretum expressa vel tacita conventionione reticendum in se suscepit

teneatur ex iustitia servare fidem : Igitur revelans peccat contra , iustitiam ex genere suo mortaliter , nisi imperfectio actus vel levitas materiae excuset.

CONFERENCE. CX.

SEPTIMUS tibi revelavit occultè voluntatem prodendi civitatem , vel hunc hominem occidendi : quæris , an debeas servare secretum. 551.

Resp. *Cum Comm. S. Th. 2. 2. q. 70. a 1. Mol. Laym. & alijs.* Si aliter revocare non possis , debes manifestare ijs quorum interest. Ratio est : quia ex lege & ordine charitatis quilibet obligatur liberare Innocentem ab injuria Nocentis etsi cum aliquo Nocentis damno fieri debeat. CONFERENCE. CXI.

OCTAVUS revelavit tibi occultum impedimentum Matrimonij contrahendi , à quo revocari non potest nisi canonicè denuntietur : an possis illud aperire Parocho. 552.

Resp. *cum Comm. Navar. Sanch. Molin. Laym. &c.* Te licite posse denuntiare , ob Sacramenti reverentiam , & ad peccatum vitandum. Ratio est : quia ista revelatio cedit in bonum ipsius , qui tibi revelavit : ergo non potest rationabiliter esse invitus.

CONFERENCE. CXII.

NONUS tibi revelabit homicidium à se commissum , & tu postea de eodem homicidio suspectus factus es , ut de vita pericliteris , nisi reveles : an revelare liceat. 553.

Z

Resp.

Resp. ex *Comm. Molin. Less. Layman.* licere. Ratio est : Quia sicut aliorum debitorum, ita & secreti naturalis obligatio cessat, quando sine maximo detrimento propriæ vitæ vel etiam famæ, seruari non potest : Nemo enim promittendo secretum censendus est, id etiam ad talem casum extendere voluisse.

CONFIDENTIA. CXIII

Sed quid, si aliquis expresse promississet se seruaturum secretum, etiam cum discrimine propriæ vitæ.

554. R. det *Molin. 17. 4. disp. 37.* talem obligari, cum promissio objectum honestum habeat. Sed probabilius cum alijs negat *Laym. lib. 3. tit. 3. cap. 5. n. 4.* quia secretum committens, obstante ordine charitatis non potest alterum obligare cum tanto onere.

CONFIDENTIA. CXIV.

555. **D**ecimus scit, aliquem pro fera ex ignorantia hominem occidisse : rem alienam in gravissima necessitate abstulisse, vel ad justam compensationem : an citatus à Judice teneatur de eo restari.

Resp. cum *Laym. cit. & alijs*, non teneri. Ratio est, quia Judicis interrogatio procedit ex præsumptione culpæ commissæ, seu de facto criminoso, quale factum non est : ergo interrogatus etiam sub juramento, recte negat, quia revera factum non fuit criminosum.

CON

CONFERENCENTIA. CXV.

Vndecimus propalat crimen grave occultum defuncti : an id etiam sit peccatum mortale contra justiciam, cum onere restitutionis ? 556

R. Cum Com. Affirmativè: Ratio est : Quia defunctus corpore, fama manet quodammodo vivus in hominum memoria & existimatione adeoque possessionem bonæ famæ suæ retinet ; ergo si illum ea injustè spolies, damnum inferre censeis, adeoque obligaberis compensare.

CONFERENCENTIA. CXVI.

Duodecimus narrat Coloniae, Agatham publicæ poenitentia virgis cæsam Augustæ: an licite ? Ratio dubitandi est, quia licet id publicum sit Augustæ, ignoratur tamen Coloniae 557

R. Licite. Ratio est : quia Agatha infamata fuit Augustæ in poenam delicti justa Judicis sententia ut supponitur : Ergo amisit jus suæ famæ, non solum in loco, quo sententia contra ipsam lata est, sed & in quovis alio? Cum potestas publica jus habuerit privandi eam suam famam pro omni loco, non minus quam omnibus, vel ipsamet vita. Ad hunc enim finem judicia communiter talibus diebus publicantur, quibus non solum domestici & cives, sed etiam extranei convenire soleant, ut judicatus ubique pro infami habeatur. Unde hujusmodi sententiæ & personæ passim in novalibus per omnia loca perscribuntur, nec ob id culpantur Auctores.

CONFERENTIA. CXVII.

558. **D**ecimus quartus quærit, an ipsi etiam liceat divulgare crimen publicum publicitate facti perpetrati in tali loco, & tali tempore, quod tam multis patere potuit, ut nulla tergiversatione celari possit? affirmat noster *Reverendissimus P. Heriux 3. part. 7. q. 5.* dicens: esse receptam DD. sententiam. Contra est *Scotus, Molin. & Laym.* alij distinguunt de locis vicinis illi loco, in quo quis diffamatus est, ad quæ quotidiana habentur commercia, & de longe distantibus, nobis pro utrisque sit.

Ratio affirmativa: Ratio est: quia per evidentiam facti censetur quis amisisse jus ad famam suam, utpote fundatum in occultatione jam cessante, quinimo sponte videtur cessasse suo juri hoc ipso, quod non est veritus in publico crimen admittere, cui proinde per accidens est, quod multi abfuerint: Igitur &c.

CONFERENTIA. CXVIII.

559. **D**ecimus quintus etiam quærit, an is, qui olim fuit infamis, & postea bene vivendo famam bonam recuperavit, possit absque culpa diffamari de crimine antiquo.

Resp. *Cum Molin. D. 33. n. 2. Navarr. Laym. & aliis:* hujusmodi detractorem peccare contra justitiam, & obligari ad restitutionem. Ratio est: quia amissio famæ est damnum reparabile per pœnitentiam publicam, vitam honestam &c. Ergo qui infamiam publicam, saltem facti

facti, tenet obliteravit, reacquirit pristinum jus ad suam antiquam famam, consequenter, qui cum de novo infamat, injuriam ipsi infert: adeoque tenetur ad restitutionem.

CONFERENTIA CXIX.

Conventualis certi Monasterij N. habet correspondentiam cum alio Monasterio, cui ^{560.} transcribit per modum novellarum crimen notum in suo Monasterio, non autem extra: an Tabellarius peccat peccato infamationis.

Resp. Utique peccare: Ratio est, quia crimen illud non est notum absolute, sed cum limitatione intra certam communitatem (in proposito Monasterium) igitur non potest citra injuriam divulgari in alio loco, in quo de eo nihil scitur, quia non est absolute, sed solum respectivè, id est, pro hoc loco, notorium, quod noverent isti referendarii minus discreti.

CONFERENTIA CXX.

Decimus quintus disseminavit crimen falsum proximi inter multos, quaeritur an teneatur coram illis dicere, se falsum dixisse, si alia ^{561.} commodiori via famam restituere nequeat.

Resp. Cum D. Th. 2. 2. q. 72. a 2. Scot. 4. D. 15. q. 4. n. 2. adeoque certa, affirmative: Ratio est: quia ad restituendum famam per falsam affirmationem ablatam requiritur, ut tollatur falsa illa affirmatio: sed hæc non tollitur melius, quam per negationem contrariam: ergo si alia commodior via non substat, hæc ad-

hibenda est. Excipitur tamen, si sit magna inæqualitas inter infamatorem & infamatum, ut si ille esset Rex, Princeps &c. & hic homo plebejus: tunc enim sufficeret infamatori dicere se fuisse deceptum: aut via pecuniaria infamato satisfacere.

562

CONFIDENTIA. CXXI.

Decimus sextus quærit; an principalis diffamator teneatur etiam retractare apud alios, ad quos devenit detractio ex auditione primorum audientium.

Resp. Non teneri, si suo consilio aut iussu eos ad hoc faciendum non induxerit. Ratio est: quia posterior diffamatio tunc censetur fortuito, & ex malitia audientium contigisse.

563

CONFIDENTIA. CXXII.

Decimus septimus quærit, an detractor, qui alteri vera imposuit, sed occulta, teneatur dicere, se esse mentitum, si aliter restituere nequeat.

Resp. Possè quidem, sed non teneri. Ratio est: quia nemo tenetur dicere, se mentitum, qui mentitus non est: interim autem, quia dictum non fuit conforme legi divinæ, utpote peccaminosum; & in sacris scripturis peccatum est mendacium, hoc ipsum dictum, mendacium dici potest, ut sensus sit: ego dixi mendacium: id est: ego hoc dicendo, peccatum feci. Deinde quod verum non est veritate publica, sed occulta tantum, mendacium dici potest in publico.

CON.

CONFERENCE A. CXXIII.

Reus crimen sibi in iudicio obiectum negat
re ipsa verum; a quo ita dat causam infamiae
accusatoris; teneturne is famam sic ablatam
restituere accusatori, fatendo veritatem.

564.

Resp. Cum distinctione: si reus non iuridice interrogatus, ita neget crimen obiectum, ad nihil tenetur accusatori.

Ratio est: quia Reus non iuridice interrogatus, non tenetur confiteri crimen occultum: & obiciens sibi ipsi imputare debet infamiam inde secutam, quia obiecit crimen
alteri, quod sufficienter probare non potest.

565.

CONFERENCE A. CXXIV.

Curiosus audiens detrahentem, ipsi consentit, excitat & instigat ad prosequendam detractionem: an sit etiam censendus detractor?

Resp. Cum less. lib. 2. c. 11. d. 4. & aliis comm.
Talem non minus peccare contra iustitiam, quam ipse detractor. Ratio est: quia audiens animando, interrogando & invitando detrahentem est causa efficax detractionis iniustae: ergo peccat peccato iniustitiae in eum, cui detrahitur, & amplius contra charitatem peccato scandali, dum alterum inducit ad detrahendum.

CONFIDENTIA. CXXV.

566. **I**dem Curiosulus audiendo detractorem laetatur quidem, at non inducit, neque excitat ad continuationem: an peccet contra justitiam:

Resp. Peccate quidem contra charitatem, at non contra justitiam, adeoque non obligari ad restitutionem. Ita *L. ff. cit. & Henric.* Ratio autem est: quia gaudere de gravi damno proximi est contra charitatem peccare: qui autem non est causa damni, non potest dici peccare contra justitiam, consequenter non tenetur ad restitutionem.

CONFIDENTIA. CXXVI.

567. **A**lius delectatur tantum in modo detrahendi, utpote in eloquentia, artificio & dexteritate detractoris, non autem ipsa detractione, an is quoque peccat.

Resp. Talem nullo modo peccare, dummodo detractorem non prober aut promoveat. Ratio est, quia ut delectatio sive complacentia super aliqua re sit mala & peccaminosa, debet id, super quod cadit ut motivum, esse peccaminosum: sed hic cadit complacentia super eloquentiam & modum detrahendi: non vero super ipsam detractionem: igitur &c.

CONFIDENTIA. CXXVII.

568. **R**ursus alius audit detrahentem in materia gravi, & non impedit, cum facile & commode posset, an peccet mortaliter. Resp.

Resp. Peccare mortaliter contra charitatem. Ratio est : quia præceptum charitatis erga proximum obligat ad impediendum grave damnum illius, quando commode impedire potest : sed in proposito supponitur commode impediri posse : igitur &c.

Dixi : Quando commode impedire potest : Si enim ex magna verecundia aut pusillanimitate non audeat resistere, non peccat mortaliter, quia nemo tenetur cum magna sua difficultate damnum proximi impedire, ut si timeat contumelias aut verbera; aut si ipsi non constet an res narrata sit publica vel occulta : an justè vel injustè narretur, cum in dubio non debeat præsumi loquentis iniquitas : excusatur etiam ab admonitione, qui probabiliter putat, eam nil profuturam : item famulus vel ancilla respectu Domini vel Dominae, quibus sufficit ostendere faciem tristem, juxta illud Proverb. 25. *Ventus Aquilo dissipat pluvias, facies tristis linguam detrahentem.*

CONFERENCE CXXXVIII:

Infamans libenter restitueret famam ablatam proximo per revocationem verborum, ac inde prævidet vitæ periculum, vel notabiliter majoris infamiae : an teneatur eam restituere : 569.

Resp. Cum Less. c. 11. de 15. & aliis, non teneri. Ratio est : quia res inferioris ordinis

nunquam sunt restituendæ ex iustitia, cum
jactura rei ordinis super oris: sed vita est bo-
num præstantioris ordinis, quam fama: igitur
non tenetur infamans famam restituere
proximo cum periculo vitæ, vel etiam majoris
infamiæ, quia tunc censetur esse moralis
impossibilis.

C O N F E R E N T I A. CXXIX.

570: **S**ed quid, si infamans proximum, ab eo
reinfametur, an tunc non possit uti com-
pensatione. Resp. Posse: quia si licitum est
debitum debito compensare in rebus tempora-
libus, cur non etiam in restitutione famæ: ac
infamans in proposito debet infamato restitue-
re famam: & infamatus idem tenetur infama-
tori: ergo potest fieri compensatio: ac inde

Inferes: Ergo infamato licebit inferre in-
famiam ad compensationem. Resp. neg. le-
quelam: Quia compensationem in restitu-
tione famæ auferendæ sequitur & concomita-
tur vindicta, non autem compensationem fa-
mæ ablatae: vindicta autem auctoritati pri-
vatae non licet.

Pro Complemento hujus materiæ.

571: **A**dmonitos volo Confessarios, ne infama-
tum vel dehonoratam cogant ad remitten-
dam injuriam quo minus petat satisfactionem:
qui enim injuriatus fuit, non obligatur ad plus
inconscientia, quam ut nolit se vindicare pri-
vata

vata sua auctoritate, non autem ad remittendam honoris aut famæ satisfactionem : quapropter potest eam licitè petere per publicam potestatem. Atque hæc de restitutione in genere & specie dicta sunt ad Laudem & Gloriam Dei.

INDEX

Materiarum in his conferentiis contentarum Littera n. significat Numerum marginalem.

TITULUS. I.

De Sacramentis in genere.

- Explicatur Definitio Vulgaris Sacramenti propriè dicti, n. 1
 - An, & quando conveniat hæc definitio Sacramento Eucharistiæ in Tabernaculo, n. 2.
 - Quid sit causare gratiam ex opere operate, n. 3.
 - An omne signum causans gratiam ex opere operato, sit Sacramentum. 4.
 - An apud Lutheranos & Calvinistas detur aliquod Sacramentum, 5.
 - An Sacramenta mortificata per obicem, reviviscant, n. 6
 - Quomodo singula Sacramenta conferant gratiam diversam, n. 12
- Quæ